

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

12 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Ghenadie Nicolaev, Petru Moraru,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Kovaliov Timur în numele inculpatului Cemortan Nicolai, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 mai 2016, în cauza penală în privința lui

*Cemortan Nicolai Ion, născut
la 05 noiembrie 1991, originar și domiciliat
în s. Șuri, r-nul Drochia.*

Termenul de examinare a cauzei:

1. 10.05.2012-30.12.2013 (*prima instanță*)
2. 23.01.2014-05.08.2015;
22.02.2016-25.05.2016 (*instanța de apel*)
3. 20.10.2015-26.01.2016;
25.08.2016-12.10.2016 (*instanța de recurs*)

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia din 30 decembrie 2013, Cemortan Nicolai Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 145 alin. (2) lit. a) Cod penal, la 13 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, *fapta fiind recalificată de la art. 145 alin. (2) lit. a), i) Cod penal.*

A fost admisă integral acțiunea civilă, cu dispunerea încasării de la Cemortan Nicolai în beneficiul succesorului părții vătămate, Melnic Iurie, a prejudiciului material în sumă de 94025,05 lei și a prejudiciului moral în sumă de 100000 lei.

Prin aceeași sentință a fost condamnat și Cemortan Ion Ion, în privința căruia nu se declară recurs ordinar.

2. Potrivit sentinței s-a stabilit că, la 18 februarie 2012, aproximativ ora 22:00, aflându-se în stradă, în centrul s. Șuri, r-nul Drochia, în apropiere de primărie și casa de nunți a acestei localități, fiind în stare de ebrietate alcoolică, Cemortan Nicolai, prin înțelegere prealabilă cu fratele său Cemortan Ion, urmărind scopul omorului persoanei din motiv de răzbunare, au intrat în bucătăria casei de nunți de unde au luat cuțite cu care au ieșit în stradă și au atacat

persoanele care anterior l-au agresat. Cemortan N. l-a atacat pe Melnic D., aplicându-i o lovitură cu cuțitul în cutia toracică pe stânga, cauzându-i leziuni corporale grave, periculoase pentru viață, care au provocat decesul acestuia.

3. Sentința a fost atacată cu apel de procuror, care a solicitat casarea parțială a acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul Cemortan N. să fie condamnat în baza art. 145 alin. (2) lit. a), i) Cod penal la 20 de ani închisoare, iar Cemortan I. să fie condamnat în baza art. 151 alin. (2) lit. d), e), f) Cod penal la 12 ani închisoare.

Apelantul a invocat că sentința era criticabilă din punct de vedere al calificării faptelor infracționale ale inculpaților și blândeței pedepsei în raport cu faptele comise.

Probele administrate au dovedit existența infracțiunilor incriminate, identificarea făptuitorilor, constatarea vinovăției, precum și alte împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei, care se atribuie celor excepționale, aceasta fiind explicat prin complexitatea cauzei, caracterul și gradul prejudiciabil al faptei incriminate, precum și folosirea cuțitelor la agresarea unui grup de persoane, la întâmplare, pe timp de noapte, asupra mai multor persoane, prin mijloace periculoase pentru viața și sănătatea acestora, prin schinguire, în stare de ebrietate alcoolică.

Suplimentar, apelantul a invocat că circumstanțe atenuante în acțiunile inculpaților nu au fost stabilite, ei nu au contribuit la descoperirea infracțiunilor, ascunzând obiectele folosite la comiterea infracțiunii, unul din cuțitele folosite la comiterea infracțiunilor nefiind posibil de depistat. Totodată, inculpații au săvârșit infracțiunile în stare de ebrietate alcoolică, iar la locul de trai sunt caracterizați satisfăcător.

3.1. Sentința a fost atacată cu apeluri de către inculpatul Cemortan N. și avocatul Lupacescu V. în numele inculpaților, care au solicitat casarea parțială a acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul Cemortan I. să fie condamnat în baza art. 151 alin. (1) Cod penal la o pedeapsă non-privativă de libertate, iar inculpatul Cemortan N. să fie condamnat în baza art. 151 alin. (4) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse minime, prevăzute de sancțiunea normei respective.

În apelurile declarate s-a invocat că instanța de fond eronat a calificat acțiunile inculpatului Cemortan N. în baza art. 145 alin. (2) lit. a) Cod penal, neluând în considerație declarațiile acestuia date în ședința de judecată, în care a relatat că ieșind afară, băieții care se aflau în fața casei de nunți au început să strige cu cuvinte necenzurate. Ulterior, fiind lovit de Melnic D. cu pumnul în față, a căzut jos, iar ceilalți au început să-l bată cu picioarele. Reușind să fugă, a intrat în casa de nunți pentru a se spăla de sânge, unde l-a întâlnit pe fratele său, apoi l-a urmat afară, luând cu el două cuțite. Ieșind în drum, a văzut că frații Rabei și Melnic D. îl bat pe fratele său. Apropiindu-se, i-a aplicat la întâmplare lui Melnic D. o lovitură cu cuțitul, în spate.

Astfel, intenția de a aplica lovitura cu cuțitul, a apărut la Cemortan N. după ce a văzut că fratele său este bătut, instanța de fond greșit concluzionând că inculpatul Cemortan N. a planificat din timp comiterea infracțiunii ”dispunând de suficient timp”, afirmație care se

combătea prin faptul că din momentul când inculpatul a ieșit din bucătărie și până la urmările survenite, au trecut câteva minute, acesta neavând posibilitate să planifice infracțiunea comisă, ținând cont de starea lui psihică și fizică, la acel moment.

Instanța de fond incorect a calificat acțiunile inculpatului Cemortan N. în baza art. 145 alin. (2) lit. a) Cod penal, acțiunile lui urmând a fi încadrate în baza art. 151 alin. (4) Cod penal, ca vătămare intenționată gravă a integrității corporale care a provocat decesul părții vătămate.

La fel, instanța de fond eronat a concluzionat că inculpatul Cemortan I., intenționat i-a cauzat leziuni corporale grave, periculoase pentru viața părții vătămate Rabei A. cu o deosebită cruzime și din motive sadice, conform art. 151 alin. (2) lit. e) Cod penal, elementele constitutive ale infracțiunii presupunând alte acțiuni infracționale, pe care inculpatul nu le-a comis.

Instanța de fond neîntemeiat a respins demersul privind numirea unei expertize psihologo-psihiatrice repetate în privința inculpaților. Starea psihologică și fizică a acestora putea fi cauzată de acțiunile violente și insultele părții vătămate și ale martorilor, fiind posibil ca infracțiunea să fie comisă în stare de afect, survenită în mod subit, provocată de acte de violență sau de insulte grave ori alte acte ilegale sau imorale ale victimei și martorilor.

Fapta a fost calificată eronat, acțiunile inculpatului Cemortan N. urmând a fi reîncadrate, cu stabilirea unei pedepse mai blânde. Infracțiunea a săvârșit-o în stare de afect, fiind agresat de către partea vătămată.

3.2. Sentința a fost atacată cu apel și de către partea vătămată Rabei A. și succesorul părții vătămate Melnic D. - Melnic I., care au solicitat casarea parțială a acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpaților să le fie aplicată o pedeapsă ce ar corespunde gradului de pericol social al infracțiunilor comise.

Apelanții au indicat că instanța de fond în mod greșit a încadrat juridic acțiunile inculpaților și le-a stabilit pedepse mult prea blânde, fără a ține cont de infracțiunile comise și de gradul de pericol social care îl reprezintă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 05 august 2015, au fost respinse, ca nefondate, apelurile declarate de procuror, de succesorul părții vătămate Melnic I. și de partea vătămată Rabei A.

A fost respins, ca depus peste termen, apelul suplimentar declarat de avocatul Lupacescu V. în numele inculpatului Cemortan Nicolai.

Au fost admise apelurile declarate de avocatul Lupacescu V. în numele inculpatului Cemortan Ion, de inculpatul Cemortan Nicolai și apelul suplimentar, declarat de avocatul Lupacescu V. în numele inculpatului Cemortan Ion, casată parțial sentința, inclusiv din alte motive decât din cele invocate, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care: Cemortan Nicolai a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 145 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 11 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

În rest, sentința a fost menținută.

Prin aceeași decizie a fost condamnat și Cemortan Ion Ion, în privința căruia nu se declară recurs ordinar.

4.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că instanța de fond, contrar prevederilor art. 394 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, deși a constatat vinovăția lui Cemortan I. în baza art. 151 alin. (2) lit. e) Cod penal, iar a lui Cemortan N. în baza art. 145 alin. (2) lit. a) Cod penal, în partea descriptivă a sentinței nu a descris separat faptele criminale, considerate ca fiind dovedite în acțiunile fiecărui inculpat.

În opinia instanței de apel, probele administrate demonstau vinovăția inculpatului Cemortan Nicolai, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (1) Cod penal, deoarece omorul săvârșit cu premeditare presupune întrunirea mai multor condiții - trecerea unui interval de timp din momentul luării deciziei și până în momentul executării omorului, activitatea psihică a făptuitorului de reflectare, de chibzuire asupra modului în care va săvârși infracțiunea. Astfel, dacă făptuitorul nu a avut posibilitatea să mediteze, să cântărească șansele de realizare a deciziei, fiind într-o activitate continuă, circumstanța premeditării se exclude.

În speță, instanța de apel a reținut că din probele cercetate nu rezulta faptul că Cemortan Nicolai a comis omorul lui Melnic D. cu premeditare, nefiind constatat că el a planificat din timp omorul lui Melnic D., că a conștientizat nu doar acțiunile pe care trebuie să le întreprindă, dar și rezultatul final al acestora. Suplimentar, instanța de apel a constatat că anume Cemortan Nicolai a alertat organele poliției, prin intermediul unui apel telefonic, indicând că în centrul satului are loc o bătaie. Constatând circumstanțele date, instanța de apel a considerat ca fiind neîntemeiată calificarea acțiunilor lui Cemortan Nicolai drept omor, săvârșit cu premeditare.

La stabilirea pedepsei, instanța de apel a reținut că inculpații au recunoscut parțial vinovăția, s-au căit și au regretat comiterea faptelor, au luat măsuri pentru recuperarea prejudiciului cauzat prin infracțiunile comise, sumele bănești nefiind însă recepționate de părțile vătămate, concluzionând a le aplica o pedeapsa corespunzătoare gradului prejudiciabil al faptelor comise și circumstanțelor cauzei, care să contribuie la atingerea scopurilor pedepsei penale și care va fi suficientă pentru corectarea și reeducarea inculpaților, în scopul prevenirii comiterii altor infracțiuni, precum și pentru restabilirea echității sociale.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de procuror, care în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 10), 12) Cod de procedură penală, și anume că *instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale și faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită*, a solicitat casarea acesteia și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

Recurentul a indicat că probele administrate demonstau integral vinovăția inculpatului Cemortan Ion în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (2) lit. f) Cod penal și a inculpatului Cemortan Nicolai în baza art. 145 alin. (2) lit. a) Cod penal.

La reîncadrarea acțiunilor inculpaților, instanța de apel nu a făcut o analiză profundă a declarațiilor succesului părții vătămate, martorilor și inculpaților, nu le-a dat o apreciere

juridică obiectivă, care în ansamblul lor nu trezesc îndoieli că ultimii au comis infracțiunile incriminate, acțiunile inculpatului Cemortan N. întrunind toate condițiile de încadrare a faptei în baza art. 145 alin. (2) lit. a) Cod penal – omorul unei persoane, cu premeditare. Astfel, potrivit probelor administrate, motivul omorului a fost răzbunarea în urma conflictelor existente între inculpat și victimă, inculpatul dispunând de timp, din declarațiile lui, de o oră, pentru a reflecta, chibzui modalitatea comiterii omorului premeditat, de pregătire suficientă pentru asigurarea șansei sporite de reușită, până la aceasta amenințând victima, ieșind din sala de ceremonii cu un cuțit în mână și fiind bătut de ”toți”, s-a îndreptat anume spre Melnic D. și l-a lovit în piept, în partea stângă, unde sunt localizate organele de importanță vitală, cauzându-i victimei leziuni corporale grave, în urma cărora a survenit decesul.

Totodată, a fost dovedită și vinovăția inculpatului Cemortan Ion în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (2) lit. f) Cod penal, din declarațiile martorilor fiind stabilit că acesta a acționat prin mijloace periculoase pentru viața și sănătatea mai multor persoane, fiind cu două cuțite în mână, s-a năpustit asupra unui grup de persoane, având intenția de atac direct și cauzare de leziuni corporale grave, fiind conștient că poate cauza leziuni corporale mai multor persoane.

Instanța de apel nu a luat în considerație că după aplicarea loviturilor, ambii inculpați au fugit în sala de ceremonii. Deși infracțiunile erau deja comise, inculpatul Cemortan Nicolai a alertat organele de poliție că în centrul s. Șuri are loc o bătaie și nu despre infracțiunile săvârșite.

Decizia instanței de apel era ilegală și pasibilă de a fi casată, inculpaților fiindu-le aplicate pedepse individualizate contrar prevederilor legale, prea blânde în raport cu circumstanțele cauzei și personalitatea lor. La stabilirea pedepselor instanța de apel nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. 7, 61, 75 Cod penal, circumstanțe atenuante în acțiunile inculpaților nu au fost stabilite, ei nu au contribuit la descoperirea infracțiunii, dar dimpotrivă, au ascuns obiectele infracțiunii și nu au declarat despre locul aflării lor. Inculpații se caracterizează negativ, au declarat că au atacat victimele cu cuțitul, fiind anterior agresati de către acestea și se aflau într-o stare de puternică frământare sufletească, contrariul fiind stabilit în cadrul expertizelor psihiatrice, din care rezulta că inculpații au acționat cu discernământ.

5.1. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar și de către partea vătămată Rabei A. și succesorul părții vătămate Melnic D. - Melnic I., care în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, și anume că *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței și faptei săvârșite și s-a dat o încadrare juridică greșită*, au solicitat casarea acesteia și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

Recurenții au indicat că instanța de apel nu a ținut cont că inculpații nu au reparat prejudiciul material și moral cauzat. Mai mult, inculpații au declarat că vinovați în comiterea infracțiunilor sunt victimele, motivând gestul lor prin comportamentul victimelor care i-au agresat primii, fapte ce nu corespund realității și care demonstrează că inculpații nu se căiesc de cele săvârșite.

În acțiunile inculpaților nu au fost stabilite circumstanțe atenuante, aceștia nu au contribuit la descoperirea infracțiunii și au ascuns obiectele folosite la comiterea crimelor. Inculpații se caracterizează mediocru, infracțiunile au fost comise în stare de ebrietate alcoolică, aceștia recunoscând acest lucru în fața medicilor psihiatri, care au examinat starea psihofiziologică a acestora la momentul comiterii infracțiunii.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 26 ianuarie 2016, a fost respins, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de partea vătămată Rabei A., admise recursurile ordinare declarate de procuror și succesorul părții vătămate Melnic D. - Melnic I., casată decizia, în partea condamnării inculpatului Cemortan Nicolai în baza art. 145 alin. (1) Cod penal și dispusă rejudecarea cauzei în partea dată de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, decizia atacată a fost menținută.

7. În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a reținut că instanța de apel, la rândul său, just a constatat că *instanța de fond, contrar prevederilor art. 394 alin. pct. 1) Cod de procedură penală, deși a constatat vinovăția lui Cemortan I. în baza art. 151 alin. (2) lit. e) Cod penal, iar a lui Cemortan N. în baza art. 145 alin. (2) lit. a) Cod penal, în partea descriptivă a sentinței nu a descris separat faptele criminale, considerate ca fiind dovedite în acțiunile fiecărui inculpat. În același timp, instanța de recurs a considerat că instanța de apel, reținând că inculpatul Cemortan Nicolai, „urmărind scopul omorului persoanei din motiv de răzbunare, a intrat în bucătăria casei de nunți, de unde a luat cuțit cu care a ieșit în stradă și a atacat persoanele care anterior l-au agresat, l-a atacat pe Melnic D., aplicându-i o lovitură cu cuțitul în cutia toracică pe 14 stânga...//...provocând decesul acestuia”, adică a comis un omor, săvârșit cu premeditare, în mod eronat a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 145 alin. (1) Cod penal.*

În sensul dat, instanța de recurs a statuat că instanța de apel nu a apreciat, separat și în coroborare, probele administrate, în special declarațiile ambilor inculpați, ale părții vătămate Rabei A. și ale martorilor Vizitiu V., Mereuță E., Coșciuc D. și Mereuță I., precum și concluziile din raportul de expertiză medico-legală din 29.03.2012, conform cărora inculpatul Cemortan Nicolai, fiind în prealabil agresat fizic de victimă, s-a retras în localul casei de nunți, apoi, peste un timp, a luat de la bucătărie un cuțit și a revenit în stradă, s-a apropiat direct de Melnic D. și l-a lovit cu cuțitul în partea stângă a toracelui, adică în partea localizării organelor vitale ale omului, provocând decesul victimei, în scopul de a se răzbuna pentru acțiunile anterioare ale acesteia.

Instanța de recurs a considerat că circumstanțele constatate denotau faptul că inculpatul a planificat și conștientizat acțiunile pe care urma să le întreprindă, precum și rezultatul final al acestora, dispunând de suficient timp pentru a-și determina intenția, urmărind scopul omorului părții vătămate din motiv de răzbunare, pentru faptul că victima l-a lovit cu ceva timp în urmă, precedând cu o anumită perioadă de timp săvârșirea faptei infracționale și pregătindu-se de comiterea omorului părții vătămate prin înarmare din timp cu un cuțit. Prin urmare, instanța de recurs a concluzionat că particularitățile împrejurărilor relevate pe caz atestau că în acțiunile inculpatului Cemortan N. se regăseau, în mod rezonabil, elementele infracțiunii prevăzute la art. 145 alin. (2) lit. a) Cod penal, adică omorul săvârșit cu premeditare.

Astfel, instanța de recurs a concluzionat că instanța de apel nu a soluționat fondul cauzei penale în condițiile legii și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar motivarea soluției contrazicea dispozitivul hotărârii, a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, a aplicat o pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale și a dat faptei săvârșite de inculpatul Cemortan Nicolai o încadrare juridică greșită.

Suplimentar, dat fiind faptul că anumite erori comise de către instanța de apel, care constituiau temeiuri pentru recurs, conform art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură, erau pasibile de a fi corectate doar de către instanța de apel, instanța de recurs a conchis asupra admiterii recursurilor ordinare, declarate de procuror și succesoriului părții vătămate, Melnic Iurie, cu casarea deciziei instanței de apel, în partea condamnării inculpatului Cemortan Nicolai și dispunerea rejudecării cauzei, în partea dată, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

8. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 mai 2016, pronunțată integral la 15 iunie 2016, apelurile declarate de avocatul Lupacescu Veaceslav în numele inculpatului Cemortan Nicolai și al inculpatului Cemortan Nicolai au fost respinse, ca nefondate.

Au fost admise apelurile declarate de procuror și de succesoriul părții vătămate Melnic Dinu - Melnic Iurie, casată sentința în partea condamnării lui Cemortan Nicolai și pronunțată o nouă hotărâre în partea dată, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Cemortan Nicolai a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 145 alin. (2) lit. a) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 20 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

În rest, dispozițiile sentinței privind condamnarea lui Cemortan Ion în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, precum și cele cu privire la acțiunea civilă și corpurile delictive, au fost menținute fără modificări.

8.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că ansamblul probelor administrate în cauza penală, cercetate de către instanța de fond și suplimentar de către cea de apel denotau caracterul infracțional al faptelor comise de Cemortan Nicolai, în acțiunile lui fiind prezente calificativele componenței de infracțiune, prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. a) Cod penal - omorul cu premeditare a unei persoane.

Instanța de apel a constatat că acțiunile întreprinse de inculpat în vederea realizării scopului final, deși acesta nega intenția comiterii omorului, inclusiv și caracterul premeditat al faptei imputate, denotau cu certitudine vinovăția în fapta comisă și urmările prejudiciabile survenite, motive pentru care instanța de apel a constatat că instanța de fond, la rândul său, corect a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 145 alin. (2) lit. a) Cod penal, fiind astfel necesară menținerea condamnării inculpatului în baza acestei norme penale.

Instanța de apel a considerat că respectiva concluzie rezulta nu numai din împrejurările de fapt ale cauzei penale, ci chiar din declarațiile inculpatului, potrivit cărora, fiind prealabil agresat fizic de Melnic Dinu, el s-a retras în localul casei de nunți, unde la un anumit interval de timp a luat de la bucătărie cuțitul cu care a revenit în stradă, apropiindu-se direct de victimă și lovind-o în partea stângă a toracelui, fiind conștient de urmările ce pot surveni și care de altfel au și survenit - decesul persoanei. Aceste împrejurări, în opinia instanței de apel, denotau faptul că inculpatul a avut suficient timp pentru a-și planifica și conștientiza acțiunile pe care urma să le întreprindă, ceea ce determina intenția de premeditare cu care a acționat la comiterea omorului victimei, pe motiv de răzbunare, fapt ce atesta prezența în acțiunile lui a elementelor infracțiunii, prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. a) Cod penal.

Instanța de apel a ținut să menționeze, că potrivit pct. 5.1 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 11 din 24.12.2012 „Cu privire la practica judiciară în cauzele penale referitoare la infracțiunile săvârșite prin omor (art. 145-148 CP al RM)", omorul săvârșit cu premeditare (art. 145 alin. (2) lit. a) Cod penal) presupune întrunirea concomitentă a trei condiții:

- 1) trecerea unui interval de timp din momentul luării hotărârii de a săvârși omorul și până la momentul executării infracțiunii;
- 2) în acest interval de timp, făptuitorul trebuie să mediteze, să-și concentreze forțele sale psihice în vederea asigurării reușitei acțiunii sale;
- 3) în acest interval de timp, făptuitorul trebuie să treacă la săvârșirea unor acte de pregătire de natură să întărească hotărârea luată și să asigure realizarea ei.

Referitor la prima condiție, instanța de apel a subliniat necesitatea să se constate, că luarea hotărârii de a săvârși omorul a precedat, cu o anumită perioadă de timp, săvârșirea faptei, a cărei durată nu poate fi dinainte prestabilită rezultând atât din împrejurările concrete a cauzei, cât și de persoana făptuitorului.

Referitor la cea de-a doua condiție de realizare a premeditării, instanța de apel a subliniat că aceasta presupune în esență că hotărârea infracțională este luată după un prealabil examen comparativ al motivelor pozitive și negative, precum și al rezultatelor ilicite, dorite și nedorite de subiect. În acest sens, premeditarea nu trebuie echivalată cu intenția de premeditare, or în primul caz este suficient ca făptuitorul să fi luat pur și simplu mai dinainte hotărârea de a omori, pe când premeditarea, ca semn calificativ al componentei de infracțiune - omorul, presupune prezența unui complex de condiții de realizare a premeditării (enunțate mai sus), care privesc atât latura subiectivă, cât și latura obiectivă a infracțiunii.

Cu privire la cea de-a treia condiție de realizare a premeditării, instanța de apel a accentuat că pregătirea săvârșirii infracțiunii este o etapă indispensabilă a activității infracționale, în ipoteza infracțiunii prevăzute la art. 145 alin. (2) lit. a) Cod penal, or premeditarea nu poate exista, dacă decizia infracțională nu se exteriorizează prin acte pregătitoare, de natură nu doar psihică, dar și materială, obiectivizată. Respectiv, premeditarea nu poate fi reținută dacă făptuitorul, deși a dispus de un timp suficient, nu a întreprins nici un act de pregătire a omorului.

Instanța de apel a reținut că, după cum rezultă din materialul probator administrat pe caz, inclusiv din declarațiile inculpatului și ale martorilor oculari ai evenimentului produs, rezulta că din momentul în care inculpatul a fost agresat de Melnic Dinu, retragându-se în incinta restaurantului și până la comiterea faptei propriu-zise, s-a scurs un anumit interval de timp, în care inculpatul a avut suficientă posibilitate de a-și concentra emoțiile și eforturile în vederea conștientizării atât a intenției apărute, cât și a scopului final dorit, timp în care, deși a avut reala posibilitate de a se dezice de intenția criminală, totuși a decis de a se răzbuna pe victimă, motiv pentru care înărmându-se cu un cuțit, luat de la bucătărie, a revenit la locul faptei, unde i-a aplicat ultimei, din spate, o lovitură directă cu cuțitul în regiunea pieptului, penetrându-i integritatea corporală, cu cauzare de vătămări grave, periculoase pentru viață, în rezultatul cărora victima a decedat pe loc.

Instanța de apel a considerat că împrejurările constatate denotau elementele caracteristice laturii subiective a omorului unei persoane, comis cu premeditare, motivul și scopul, realizate de inculpat pe o durată de timp suficientă pentru conștientizarea acțiunilor, concentrarea eforturilor, pregătirea obiectelor și atingerea rezultatului final dorit.

Totodată, instanța de apel a considerat că instanța de fond, la rândul său, corect a exclus din învinuirea adusă inculpatului Cemortan Nicolai semnul calificativ, prevăzut de lit. i) alin. (2) art. 145 Cod penal or, la omorul premeditat a lui Melnic D., inculpatul a participat de unul singur, moment în care fratele său Cemortan Ion a comis vătămarea intenționat gravă a integrității corporale a lui Rabei A., acțiunile fiecăruia din ei întrunind elementele diferitor componente de infracțiuni, în raport cu intenția criminală manifestată la comiterea faptelor.

Astfel, expunându-se asupra motivelor și temeiurilor încadrării acțiunilor lui Cemortan Nicolai în baza art. 145 alin. (2) lit. a) Cod penal, în raport cu constatările efectuate de către instanța de recurs, instanța de apel a ținut să respingă argumentele din apelurile declarate de avocat în numele inculpatului Cemortan Nicolai și de către ultimul, privind reîncadrarea juridică a faptei în baza art. 145 alin. (1) Cod penal, considerând că simpla infirmare a intenției de a comite omorul, care se confirma prin cumulul de probe administrate la caz, nu putea servi temei pentru a dispune reîncadrarea faptei, solicitată de apelanți.

În contextul dat, instanța de apel a ținut să menționeze că punerea în aplicare a cuțitului de bucătărie, obiect înțepător-tăios cu care poate fi lezată integritatea corporală, precum și acțiunile întreprinse de inculpat în vederea realizării scopului final, revenirea la locul faptei cu cuțitul în mână și aplicarea unei lovituri directe victimei, în timp ce nu era agresat, denota

intenția de răzbunare și dorința de a o lipsi de viață, fiind absolut conștient de urmările ce pot surveni ca rezultat al punerii în aplicare a acestui obiect. Din aceste motive, instanța de apel a considerat că solicitarea de reîncadrare juridică a faptei și atenuare a pedepsei nu putea fi acceptată, fiind în contradicție inclusiv și cu scopul procesului penal, de înfăptuire a unei justiții echitabile.

Expunându-se asupra pedepsei penale ce urma a fi aplicată inculpatului, instanța de apel a reținut caracterul social periculos al faptei și urmările prejudiciabile survenite în raport cu calificarea făcută de legiuitor, ce a atribuit infracțiunea prin intermediul art. 16 Cod penal la categoria infracțiunilor excepțional de grave, săvârșirea căreia este pasibilă de a fi pedepsită cu detențiune pe viață. Respectiv, întru realizarea scopului pedepsei, enunțat de art. 61 Cod penal, îndreptat spre restabilirea echității sociale și a echilibrului dintre valorile sociale prejudiciate de acțiunile criminale și satisfacția adusă părților vătămate, fiind lezat un drept fundamental, cel la viață și siguranță, prin aplicarea mecanismului restrictiv impus de stat, instanța de apel a considerat necesară dispunerea înăspririi pedepsei penale pentru inculpatul Cemortan Nicolai, or termenul acesteia, stabilit de către instanța de fond, era unul exagerat de blând, inclusiv și în raport cu suferințele aduse familiei defunctului.

Suplimentar, instanța de apel a ținut să menționeze că pedeapsa penală, fiind o măsură de constrângere statală, urmează a fi îndreptată spre restabilirea unui echilibru dintre fapta produsă și restricțiile impuse de lege în vederea sancționării celui vinovat, unul din scopurile pedepsei fiind corectarea lui, întru prevenirea comiterii pe viitor atât de către el, cât și de alte persoane a faptelor analogice, pedeapsa stabilită urmând cu adevărat să corespundă gravității faptelor săvârșite, astfel încât să excludă posibilitatea recidivării.

Totodată, la stabilirea pedepsei, instanța de apel a menționat că va lua în considerație criteriile generale de individualizare a pedepsei penale, stipulate la art. 75 Cod penal, și anume: gravitatea faptei comise cu urmările prejudiciabile survenite, motivul și scopul comiterii ei, prezența daunei materiale nerecuperate, inclusiv a celei cu caracter moral, va ține cont de suferințele psihice suportate de membrii familiei părții vătămate, ca rezultat al omorului fiului, precum și de opinia succesului părții vătămate, care a solicitat pentru inculpat detențiunea pe viață, va ține cont și de caracteristica inculpatului de la locul de trai, precum și de comiterea infracțiunii în stare de ebrietate alcoolică, fapt confirmat de însăși inculpat în fața medicilor psihiatri, care au examinat starea psihologică a acestuia la momentul comiterii infracțiunii, ceea ce reprezintă o circumstanță care agravează răspunderea penală.

În împrejurările constatate, instanța de apel a conchis asupra posibilității admiterii cerințelor formulate de procuror și de succesul părții vătămate Melnic Iurie, în vederea înăspririi pentru inculpat a pedepsei penale, ajungând la concluzia privind posibilitatea stabilirii inculpatului a pedepsei închisorii pe termen de 20 ani, cu executare în penitenciar de tip închis.

9. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Kovaliov Timur în numele inculpatului Cemortan Nicolai, depus la 08 iulie 2016 (prin poștă), care fără

a invoca vreun temei pentru recurs din cele prevăzute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală și fără a expune motivele dezacordului său cu decizia instanței de apel, a solicitat casarea acesteia, cu menținerea sentinței.

10. Pe cauză a fost depusă referință de către procuror, care se pronunță pentru inadmisibilitatea recursului ordinar declarat, pe motiv că acesta nu îndeplinește cerințele de conținut, prevăzute de art. 430 pct. 5) Cod de procedură penală, care stabilesc că cererea de recurs trebuie să includă conținutul și motivele recursului cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate și solicitările recurentului, cu indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 Cod de procedură penală, invocate în recurs și în ce constă problema de drept de importanță generală abordată în cauza dată.

11. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal dispune inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat împotriva hotărârii instanței de apel, dispune inadmisibilitatea lui în cazul în care recursul nu îndeplinește cerințele de formă și conținut, prevăzute în art. 429 și 430 Cod de procedură penală.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform prevederilor art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul se depune de persoanele menționate în art. 421 și trebuie să fie motivat.

La rândul său, art. 430 pct. 5) Cod de procedură penală stabilește că cererea de recurs trebuie să includă conținutul și motivele recursului, cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate și solicitările recurentului, cu indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală invocate în recurs și în ce constă problema de drept de importanță generală abordată în cauza dată.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, recurentul era obligat prin lege să invoce cel puțin unul din temeiurile pentru recurs stipulate în art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, însă nu s-a conformat legii. Colegiul penal reține că la etapa examinării recursului ordinar, instanța de recurs nu efectuează un control asupra fondului cauzei, ci verifică aplicarea corectă a normelor de drept material și procedural față de faptele constatate de instanța de apel ori, după caz, de instanța de fond, verificare care se efectuează numai în limita temeiurilor formulate în recurs. Deoarece temeiurile pentru recurs ordinar sunt expres și limitativ stipulate în lege, rezultă că motivarea recursului trebuie să se refere numai la acestea.

Astfel, reieșind din obligativitatea motivării recursului, Colegiul penal constată că prevederile legale, anterior menționate, nu au fost respectate de către recurent, care n-a invocat nici unul din temeiurile pentru recurs, prevăzute în art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală și nu a desfășurat motivele dezacordului său cu decizia atacată, sub aspectul pretensei ilegalități a acesteia. În acest context, instanța de recurs conchide că stipulările legale, deși sunt obligatorii, nu au fost respectate de către autorul recursului.

Reieșind din cele constatate, instanța de recurs decide asupra inadmisibilității recursului ordinar declarat, deoarece acesta nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut, prevăzute în art. 429 și 430 Cod de procedură penală.

12. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Kovaliov Timur în numele inculpatului Cemortan Nicolai, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 mai 2016, în cauza penală în privința lui *Cemortan Nicolai Ion*, deoarece nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut, prevăzute în art. 429 și 430 Cod de procedură penală.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 10 noiembrie 2016.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Ghenadie Nicolaev

Petru Moraru